

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง ผลบังคับใช้ของประกาศผลการคัดเลือกข้าราชการเพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตร
นายอำเภอกรณีผู้ได้รับการคัดเลือกบางรายทุจริต

กรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๒.๒/๕๗๓๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการเพิกถอนประกาศผลการคัดเลือกข้าราชการเพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับเอกสารที่ส่งมาด้วยแล้ว สรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

๑. กรมการปกครองได้ดำเนินการสอบคัดเลือกข้าราชการเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีการสอบข้อเขียนในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๒ แบ่งเป็น ๒ ภาค ภาคเช้า ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป และภาคบ่าย ภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง แต่ละภาคมีข้อสอบอัตนัย ๑ ข้อ โดยหลังจากการตรวจสอบข้อสอบแล้ว กรมการปกครองได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสัมภาษณ์ และดำเนินการสอบสัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ และภายหลังการสัมภาษณ์ ได้มีประกาศกรมการปกครอง เรื่อง ผลการคัดเลือกข้าราชการ เพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๒ มีผู้ได้รับการคัดเลือก รวมทั้งสิ้น ๒๘๖ คน เรียงตามลำดับของผู้ได้คะแนนสูงสุดลงไปตามอัตราส่วนที่กำหนดจากกลุ่มผู้สอบคัดเลือกจำนวน ๒ คน และกลุ่มผู้มีประสบการณ์จำนวน ๑ คน สลับกันไปจนครบจำนวน โดยผู้ได้รับการคัดเลือกตามประกาศดังกล่าวได้เข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ รุ่นที่ ๖๘ รุ่นที่ ๖๙ และรุ่นที่ ๗๐ กำหนดการศึกษาอบรมระหว่างวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒

๒. ได้มีผู้ทำบัตรสนเท่ห์ร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ว่า การสอบคัดเลือกข้าราชการเข้าอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีการทุจริตรับเงินเพื่อช่วยเหลือผู้สมัครบางราย ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติรับพิจารณาเรื่องกล่าวหาเรื่องเรียน และมอบหมายให้สำนักปราบปรามการทุจริตภาครัฐ ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น โดยผลการตรวจสอบข้อสอบวิชาอัตนัยของผู้เข้าสอบที่ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปรากฏว่า มีผู้ทำข้อสอบจำนวน ๑๐๕ คนซึ่งได้คะแนนสูง ได้เขียนบรรยายความ ลำดับความ และแสดงความคิดเห็นเหมือนกัน และตรงกับประเด็นคำตอบของกรมการปกครอง ทำให้น่าเชื่อว่าการทุจริตในการสอบ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนกรณีกล่าวหาเรื่องเรียนดังกล่าว โดยต่อมาได้เปลี่ยนรูปแบบการไต่สวนเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็นองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริง

๓. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์คณะไต่สวนได้ส่งสมุดคำตอบทั้งสองภาคของผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑๔๒ คนไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว ได้ความว่า สมุดคำตอบของผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑๔๒ คน มีร่องรอยการแก้ไข ซึ่งเชื่อว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรวดเร็วกระดากและกระดากด้านในปก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์คณะไต่สวน จึงได้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ อธิบดีกรมการปกครอง และข้าราชการกรมการปกครองที่รับผิดชอบการสอบจำนวน ๘ คน รวมทั้ง

ข้าราชการที่ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอจำนวน ๑๔๒ คน โดยผลการไต่สวนข้อเท็จจริงจากคำให้การรับสารภาพของ นายวุฒิชัย เสาวโกมุท ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ถูกกล่าวหา รับฟังได้ว่า นายวุฒิชัยฯ ได้รับคำสั่งจากนายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ อธิบดีกรมการปกครอง ให้ช่วยเหลือผู้เข้าสอบจำนวน ๑๕๐ คน ตามรายชื่อที่มอบให้โดยนายวุฒิชัยฯ ได้ตรวจสอบรายชื่อที่ได้รับมาและเขียนคะแนนในบัญชีกรอกคะแนนทั้งข้อสอบภาคเช้าและภาคบ่ายโดยไม่ได้ตรวจสอบคำตอบว่าเขียนข้อความอะไรบ้าง และต่อมาเมื่อกรรมการ ป.ป.ป.สภาผู้แทนราษฎร ได้เชิญนายวุฒิชัยฯ และนายวงศ์ศักดิ์ฯ ไปชี้แจงกรณีได้รับเรื่องร้องเรียนว่ามีการทุจริตในการสอบคัดเลือกดังกล่าวที่มีการให้คะแนนโดยไม่ตรวจสอบคำตอบ นายวงศ์ศักดิ์ฯ ก็ได้สั่งให้ผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นประธานรุ่นที่ ๖๘ ตัวแทนรุ่นที่ ๖๙ และตัวแทนรุ่นที่ ๗๐ ประสานกับผู้ที่มีรายชื่อทั้ง ๑๕๐ คน ให้ช่วยเขียนกระดาษคำตอบใหม่ โดยนายวุฒิชัยฯ เป็นผู้ให้ตัวอย่างการเขียนคำตอบที่ได้คะแนนสูง ๓-๔ ตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรมไปคัดลอก และเมื่อผู้เข้ารับการอบรมดำเนินการเสร็จแล้วได้นำไปมอบให้นายวุฒิชัยฯ ทำการปลอมกระดาษคำตอบ โดยนำกระดาษคำตอบที่เขียนขึ้นใหม่มาใส่เป็นเนื้อกระดาษของสมุดคำตอบฉบับเดิม โดยไม่มีการแก้ไขปกสมุดคำตอบฉบับนี้ เพื่อปกปิดการกระทำทุจริต

๔. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์คณะไต่สวนได้พิจารณาในการประชุมองค์คณะไต่สวนครั้งที่ ๑๖-๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ แล้ว ได้มีมติในส่วนของผู้ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอจำนวน ๑๔๒ คนว่า ผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑ คน ผลการไต่สวนยังฟังไม่ได้ว่ามีส่วนร่วมกระทำความผิดกับผู้ถูกกล่าวหา จึงเห็นควรให้ข้อกล่าวหาตกไป ส่วนผู้ได้รับการคัดเลือกอีก ๑๔๑ คน เห็นว่า การกระทำของบุคคลดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดทางวินัยฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นการกระทำความผิดอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสารกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้นตามมาตรา ๑๖๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสารกระทำการรับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นเท็จและรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จตามมาตรา ๑๖๒ (๑) และ (๔) ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ดี ในส่วนของผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๒๐ คนที่ให้การรับสารภาพว่าได้เขียนกระดาษคำตอบใหม่นอกห้องสอบและมอบให้ตัวแทนรุ่นรับไปดำเนินการนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์คณะไต่สวนพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ได้รับการคัดเลือกทั้ง ๒๐ คนจะมีส่วนร่วมกระทำความผิดในการปลอมกระดาษคำตอบ แต่หลังจากกรับทราบข้อกล่าวหาแล้ว บุคคลดังกล่าวกลัวที่จะให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้การยืนยันสอดคล้องกันว่า การแก้ไขกระดาษคำตอบเป็นคำสั่งของนายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ ซึ่งถือเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญอันเป็นประโยชน์แก่การดำเนินคดีกับนายวงศ์ศักดิ์ฯ ที่เป็นตัวการสำคัญ ซึ่งหากไม่กันผู้ถูกกล่าวหาทั้ง ๒๐ คนเป็นพยานแล้ว พยานหลักฐานที่มีอยู่อาจไม่เพียงพออันเข้าเงื่อนไขในการกันไว้เป็นพยานตามข้อ ๙ แห่งประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ ออกตามความในมาตรา ๑๐๓/๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกับมีบทบัญญัติมาตรา ๒๓๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ระบุว่า ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน จึงเห็นสมควรกันผู้ถูกกล่าวหาจำนวน ๒๐ คนดังกล่าวไว้เป็นพยาน นอกจากนี้ โดยที่ผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๒ คนได้เสียชีวิตตั้งแต่วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ จึงต้องห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป ตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ดังนั้น จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์คณะพิจารณาเพื่อดำเนินการกรณีของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกที่เหลือจำนวน ๑๑๙ คนต่อไป

๕. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์คณะพิจารณาได้ประชุมในการประชุมครั้งที่ ๕๓๑/๙๖ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ แล้ว มีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์คณะไต่สวน โดยในส่วนของผู้ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ เห็นว่าการกระทำของผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑๑๙ คน มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๖๑ และมาตรา ๑๖๒ (๑) และ (๔) ประกอบกับมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ส่วนผู้ได้รับการคัดเลือกอีก ๒๐ คนให้กันไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือลับ ที่ ปช ๐๐๑๘/๐๔๒๗ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงกรมการปกครอง ขอให้พิจารณาโทษทางวินัยแก่ข้าราชการที่ถูกชี้มูลความผิด และกรมการปกครองได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗

๖. กรมการปกครองได้มีหนังสือลับ ที่ มท ๐๓๐๒.๓/๔๑๗ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ รายงานให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย พิจารณาโทษทางวินัยข้าราชการที่ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ รุ่นที่ ๖๘ รุ่นที่ ๖๙ และรุ่นที่ ๗๐ จำนวน ๑๑๖ คน ที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีทุจริตเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกข้าราชการเข้าอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่ง อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ แล้ว เห็นว่า การสอบคัดเลือกข้าราชการระดับชำนาญการเพื่อเข้าอบรมหลักสูตรนายอำเภอของกรมการปกครอง เป็นขั้นตอนหนึ่งเพื่อที่จะแต่งตั้งผู้ผ่านการอบรมให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีบทบาทสำคัญ และบุคคลที่สมควรได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ข้าราชการและประชาชนในพื้นที่อำเภอ ดังนั้น เมื่อผลการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปรากฏข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้เข้าสอบและผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ จำนวน ๑๑๖ คน มีส่วนร่วมกระทำความผิดในการสอบคัดเลือกดังกล่าว ซึ่งพฤติการณ์มีสภาพร้ายแรงและมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานและระบบราชการโดยรวมอย่างมาก ประกอบกับเป็นข้าราชการระดับชำนาญการและรับราชการมาเป็นเวลานาน ย่อมจะรู้สำนึกในการกระทำแต่กลับไปกระทำการในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงมีมติให้ลงโทษไล่ข้าราชการจำนวน ๑๑๖ คนดังกล่าวออกจากราชการ ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดย อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๒.๒/๒๖ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ถึงกรมการปกครองแจ้งให้ดำเนินการพิจารณา

มีคำสั่งลงโทษข้าราชการจำนวน ๑๑๖ คนดังกล่าว กรมการปกครองจึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่ข้าราชการจำนวน ๑๑๖ คนดังกล่าวออกจากราชการเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ ส่วนข้าราชการที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดอีก ๓ คน ซึ่งได้โอนย้ายจากกรมการปกครองไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย ได้มีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการเช่นเดียวกัน และได้แจ้งไปยังหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ให้ดำเนินการพิจารณามีคำสั่งลงโทษแล้ว

จากข้อเท็จจริงข้างต้น กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ผลการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลเป็นอย่างมาก ประกอบกับกรมการปกครองจะต้องแต่งตั้งผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอฯ ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นตามบัญชีรายชื่อในประกาศกรมการปกครอง เรื่อง ผลการคัดเลือกข้าราชการ เพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งมีผู้ผ่านการคัดเลือกที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดและผู้ที่ได้รับการกักไว้เป็นพยานรวมอยู่ด้วย กรมการปกครองจึงขอหารือเกี่ยวกับสถานะของประกาศกรมการปกครองดังกล่าวตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง ผลการคัดเลือกข้าราชการ เพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีผลต่อการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น เป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่ และเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๒. ถ้าประกาศกรมการปกครองดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง เมื่อกรมการปกครองได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ผ่านการคัดเลือกที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้ว กรมการปกครองจำเป็นต้องเพิกถอนบัญชีผู้ผ่านการคัดเลือกตามประกาศดังกล่าวอีกหรือไม่ ถ้ากรมการปกครองไม่ดำเนินการเพิกถอนบัญชีผู้ผ่านการคัดเลือก จะมีผลในทางกฎหมายต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกรมการปกครองในฐานะผู้ออกคำสั่งทางปกครองหรือไม่ อย่างไร

๓. หากกรมการปกครองจะต้องเพิกถอนบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือก จะต้องดำเนินการเพิกถอนทั้งบัญชี (๒๘๖ ราย) หรือเพิกถอนเฉพาะผู้ผ่านการคัดเลือกที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด และจะต้องเพิกถอนบัญชีในส่วนของผู้ได้รับการกักไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี (๒๐ ราย) ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

๔. การเพิกถอนบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือก จะต้องกระทำภายในระยะเวลาเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่เป็นการให้ประโยชน์ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือไม่ และระยะเวลาในการเพิกถอนจะเริ่มต้นนับตั้งแต่วันที่กรมการปกครองได้รับเรื่องการชี้มูลความผิดจากสำนักงาน ป.ป.ช. หรือเริ่มนับตั้งแต่วันที่กรมการปกครองมีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ผ่านการคัดเลือกที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด

๕. ถ้ากรมการปกครองจะดำเนินการเพิกถอนบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือก กรมการปกครองจะต้องให้ผู้ผ่านการคัดเลือกที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อเท็จจริงและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ก่อนการเพิกถอนหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง โดยที่การเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอเป็นขั้นตอนที่จำเป็นแก่การได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ โดยผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าศึกษาอบรมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอหากผ่านการเข้าศึกษาอบรม ส่วนผู้ไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาอบรมไม่มีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ดังนั้นประกาศกรมการปกครอง เรื่อง ผลการคัดเลือกข้าราชการ เพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของอธิบดีกรมการปกครองที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ได้รับการคัดเลือกและผู้ไม่ได้รับการคัดเลือก จึงเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามมาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ เมื่อข้อเท็จจริงตามผลการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รับฟังได้ว่า มีการให้คะแนนในการสอบข้อเขียนแก่ผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑๓๙ คน ประกอบด้วยบุคคลที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ๑๑๙ คน และบุคคลที่กั้นไว้เป็นพยาน ๒๐ คน โดยไม่มีการตรวจสอบคำตอบ และผู้ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวได้เขียนกระดาษคำตอบขึ้นใหม่ในห้องสอบและนายวุฒิชัย เสาวโกมุท ได้นำไปใส่ในสมุดคำตอบแทนกระดาษคำตอบเดิมที่เขียนในห้องสอบ อันเป็นการกระทำทุจริต ดังนั้น ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง ผลการคัดเลือกข้าราชการ เพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีผู้ได้รับการคัดเลือกรวมทั้งสิ้น ๒๘๖ คน จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ผิดพลาดอย่างร้ายแรงและขัดแย้งบางส่วน ทำให้ประกาศผลการคัดเลือกในส่วนของผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑๓๙ คนดังกล่าวไม่มีผลทางกฎหมายมาตั้งแต่ต้น

ประเด็นที่สอง แม้กรมการปกครองจะมีคำสั่งลงโทษข้าราชการที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดโดยไล่ออกจากราชการไปแล้ว ทำให้ข้าราชการดังกล่าวไม่อาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภออีกต่อไป แต่เมื่อประกาศผลการคัดเลือกข้าราชการดังกล่าวเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอเป็นคำสั่งทางปกครองที่ผิดพลาดอย่างร้ายแรงและขัดแย้งบางส่วน กรมการปกครองจึงสมควรแก้ไขปรับปรุงด้วยการยกเลิกผลการคัดเลือกในส่วนที่ผิดพลาดนั้น เพื่อให้เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าประกาศผลการคัดเลือกในส่วน of ข้าราชการดังกล่าวไม่มีผลทางกฎหมายมาตั้งแต่ต้น

^๑มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

ประเด็นที่สาม เมื่อประกาศกรรมการปกครอง เรื่อง ผลการคัดเลือกข้าราชการ เพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ผิดพลาด เฉพาะในส่วนของผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑๑๙ คนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิด และผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๒๐ คนที่กันไว้เป็นพยาน รวมทั้งสิ้น ๑๓๙ คน ดังนั้น จึงมีเหตุที่จะแก้ไข ปรับปรุงด้วยการยกเลิกผลการคัดเลือกเฉพาะในส่วนของผู้ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวเท่านั้น

ประเด็นที่สี่ เมื่อประกาศกรรมการปกครอง เรื่อง ผลการคัดเลือกข้าราชการเพื่อเข้า ศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ผิดพลาด อย่างร้ายแรงและขัดแย้งบางส่วน และไม่มีผลทางกฎหมายมาตั้งแต่ต้น การยกเลิกผลการคัดเลือก ในส่วนที่ผิดพลาดจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตาม พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

ประเด็นที่ห้า เมื่อผลการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รับฟังได้ว่า ผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑๑๙ คนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิด และผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๒๐ คนที่กันไว้เป็นพยาน รวมทั้งสิ้น ๑๓๙ คน ได้เขียนกระดาษคำตอบใหม่ นอกห้องสอบและนายวุฒิชัย เสาวโกมุท นำไปสับเปลี่ยนกับกระดาษคำตอบเดิม อันเป็นข้อเท็จจริง ที่รับฟังเป็นที่ยุติแล้ว กรรมการปกครองจึงใช้ข้อเท็จจริงตามสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณามีคำสั่งยกเลิกผลการคัดเลือกในส่วนของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวได้ โดยไม่จำเป็นต้องรับฟังคู่กรณีอีก ทั้งนี้ เทียบเคียงได้กับการลงโทษทางวินัยแก่บุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิด ซึ่งมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัยได้โดยไม่ต้อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก โดยให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)
รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๕๗

^๒มาตรา ๙๒ ในกรณีที่มีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์ แห่งการกระทำความผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงาน และเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็น ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย หรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ แล้วแต่กรณี